

अथ मध्ये । उपरि ऊर्ध्वदेशेऽयमर्वाग्वसुः पर्जन्यः उपर्युपरिष्ठादिति [पा० ५.३. ३१.] निपात ऊर्ध्वप्रदेशे इत्यर्थे अर्वागधोमुखं यद्वसु धनं जलद्वयं यस्मात्सोऽर्वाग्वसुः अधो जलं प्रजाभ्यो ददातीत्यर्थः तथा च श्रुतिः [ऋ. ६. १. २०.] पर्जन्यो वाऽउपरि तद्यत्तमाहोपरीत्युपरि हि पर्जन्योऽथ यदर्वाग्वसुरित्याहातो ह्यर्वाग्वसु वृष्टिरन्नं प्रजाभ्यः प्रदीयतऽइति ॥ तस्य पर्जन्यस्य सेनां जयतीति सेनजित् शोभना सेना यस्येति सुषेणः पूर्वपदादिति [पा० ८.३. १०६.] षत्वम् ततो णत्वम् तौ सेनानीग्रामणौ तौ हैमनिकावृतू हैमनिकौ तावृतूऽइति [२०.] श्रुतेः ॥ उरुः पृथुः कामो वशो यस्याः सोर्वशी । दूपातिशयात्पूर्वमेव पुंसां चित्तमुपैतीति पूर्वचित्तिः । एते दिगुपदिग्रूपे अप्सरसौ ॥ स्फुर्जा (४६.) वज्रनिर्घोषे अवस्फूर्जतीत्यवस्फूर्जन् भयहेतुशब्दं कुर्वन् हेतिः । विद्युच्चपला प्रहेतिः ॥ शिष्टं व्याख्यातम् ॥ ११ ॥

V. अग्निर्मूर्धा दिवः कुकुत्पतिः पृथिव्या अयम् । अपा७ रेता७सि जिव्वति ॥ २० ॥

का० [१७. १२. ५.] ह्रन्द्स्यास्तिस्रस्तिस्रोऽनूकान्तेषु पुरस्ताद्गायत्रीरग्निर्मूर्धेति प्रत्यृचम् । वक्ष्यमाणा गायत्र्याद्याश्च ह्रन्द्स्या एकैकस्मिन्स्थाने तिस्र उपदधाति तासां मध्यमा पद्यानूके तामभितो द्वेऽअर्धपद्ये अत्र पूर्वदिश्यनूकान्ते तिस्रो गायत्रीरग्निर्मूर्धेति प्रत्यृचम् एवं वक्ष्यमाणा अपीति सूत्रार्थः ॥ तिस्र ऋचोऽग्निदेवत्या गायत्र्यः । आद्या व्याख्याता [३. १२.] ॥ २० ॥

अयमग्निः सहस्रिणो वाजस्य शतिनस्पतिः । मूर्धा कवी रयीणाम् ॥ २१ ॥

अयमग्निरीदृशस्तं स्तुम इति शेषः । कीदृशः सहस्रं संख्यास्यास्तीति सहस्री तस्य । शतिनः शतसंख्यावतो वाजस्यान्नस्य पतिः स्वामी अनेकान्नप्रद इत्यर्थः । तथा रयीणां धनानां मूर्धा शिरोवडुत्तमः अग्निर्हि सर्वधनानां प्रधानधनं दृष्टादृष्टसाधनत्वात् कविः क्रान्तदर्शनः ॥ २१ ॥

त्वामग्ने पुष्करादध्यथर्वा निर्मन्यत । मूर्ध्नी विश्वस्य वाधतः ॥ २२ ॥

व्याख्यातैकादशे द्वात्रिंशत्तमकण्डिकायाम् ॥ २२ ॥